

Çocuklarda Görülen Gastrointestinal Sistem Yabancı Cisimleri*

İbrahim ILDIRIM**
Ayhan ÖZDEMİR***
Ergün ÇİL****
Metem CENGİZ*****
Osman DÖNMEZ****
Hayati ÖZKAN*****

ÖZET

Oyun çocukluğu döneminde Gastrointestinal sistemde (GİS) yabancı cisimler genellikle oyuncak parçaları ve madeni paralardır. Büyük olanlar özefagusun darlıklarında takılırken diğerleri cinsine göre daha aşağılara inerek kendiliğinden çıkabilmektedir. Ağustos 1988 ile Temmuz 1989 arasında kliniğimize yabancı cisim yutma anamnezi ile gelen 14 olgu incelendi. Yaşları 2 ay ile 10 yaş arasında, ortalama 4.0 ± 3.2 yaş idi. Olguların % 86'sı hemen, yabancı cisim yutma şikayeti ile başvurdu. 13 olguda yabancı cisim üst GİS'te 1 olguda ise barsaklardaydı. Yabancı cisimlerin % 57'si madeni para idi. 13 olguda yabancı cisim özofagoskopi ile çıkarıldı. Bir olguda ise kendiliğinden gaita ile çıktı. Hiçbirinde komplikasyon gelişmedi.

- * XXXIII. Milli Pediatri Kongresinde tebliğ edilmiştir. 8-12 Ekim, 1989 Bursa.
** Prof. Dr.; U.Ü. Tıp Fak. Çocuk Sağ. ve Hast. Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.
*** Prof. Dr.; U.Ü. Tıp Fak. G.K.D.C. Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.
**** Dr.; U.Ü. Tıp Fak. Çocuk Sağ. ve Hast. Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi.
***** Doç. Dr.; U.Ü. Tıp Fak. G.K.D.C. Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.
***** Yard. Doç. Dr.; U.Ü. Tıp Fak. G.K.D.C. Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

SUMMARY

Foreign Bodies of Gastrointestinal Tract in Childhood

Between August 1988 and July 1989, 14 cases with Foreign bodies in gastrointestinal system (GIS) were hospitalized. The range of age was between 2 months and 10 years and average age was 4.0 ± 3.2 years. In 86 % of the cases admission to the hospital was immediately following the ingestion of foreign bodies. One of the cases had the foreign body in the intestines and others in upper GIS. Coins were the most common foreign body. The extraction of foreign bodies were achieved by means of esophagoscopy and in one case foreign body was expelled spontaneously. There was no complication in our cases.

Çocuklar gastrointestinal sistemden (GIS) komplikasyonsuz olarak geçebilen pek çok şey yutarlar^{1,2}. Özofagusta kalanlar 3 anatomik darlıktan birine takılırlar. Gıda dışında yutulan şeyler genellikle oyuncak parçaları ve çeşitli küçük cisimlerdir. Büyük olanlar genellikle özofagusta takılırken küçük olanlar daha aşağılara kadar inerek büyük bir kısmı kendiliğinden çıkabilmektedir. İğne, toplu iğne, saç tokası gibi tehlikeli olanlar genellikle duodenumda takılırlar¹. Yutulan yabancı cisimler radyolojik yöntemlerle takip edilmeli ve gaita kontrol edilmelidir.

Bu çalışmada son 12 ay içinde kliniğimizde izlenen 14 gastrointestinal yabancı cisim olgusu takdim edildi.

GEREÇ VE YÖNTEM

Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Kliniği'ne Ağustos 1988 ile Temmuz 1989 tarihleri arasında yabancı cisim yutma anamnezi ile başvuran veya başka şikayetlerle gelip GIS yabancı cisim tanısı konan 14 olgu incelendi.

BULGULAR

Olgularımızın 10'u (% 71) erkek, 4'ü (% 29) kız idi. Yaş ortalamaları 4.0 ± 3.2 yıl bulundu. 12 olgu yabancı cisim yutma anamnezi ile getirilirken 1 olgu kusma ve yutamama yakınması ile getirilmiş ve radyolojik incelemede annesinin küpesini yuttuğu görülmüştü. 2 aylık bir olgu ise akut İTP tanısı ile yatarken çekilen batın grafisinde barsaklarda bir adet toplu iğne bulunduğu farkedilmiş, seri grafiyle takip edilerek izlenmiş ve komplikasyonsuz olarak gaita ile çıktığı görülmüştür. Olguların 12'si (% 86) hemen getirilmiş ve özofagoskopi ile yabancı cisim çıkarılmıştır. 18 aylık bir olgumuz Bulgaristan göçmenlerinden olup, 1 hafta önce yemek yerken kemik yutma anamnezi ile Bulgaristan'da hastaneye başvurmasına rağmen özofagoskopi yapılmayıp Türkiye'ye gitmesi önerilmiş, ancak 1 hafta sonra kliniğimize başvurabilen hastada özofagus 1. darlıktan 3×2 cm

ebadında kemik parçası çıkarılmıştır. GİS'te toplu iğne farkedilen iki aylık be-beğin ise toplu iğneyi ne zaman yuttuğu öğrenilememiştir.

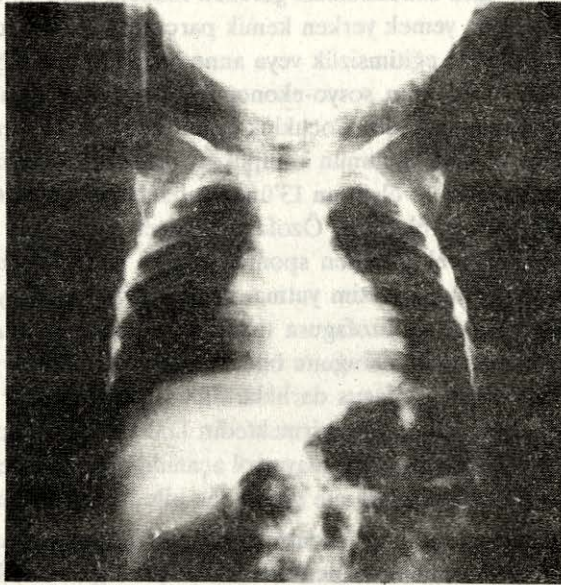
Çıkarılan yabancı cisimlerin 11'i (% 79) özofagus 1. darlıkta, 2'si (% 14) hipofarenkste, 1'i (% 7) ise barsaklarda idi. Çıkarılan yabancı cisimlerin cinsi Tablo I'de görülmektedir.

Tablo I- Gastro-İntestinal Sistemde Yabancı Cisim Bulunan 14 Olguda Çıkan Cisimlerin Türü

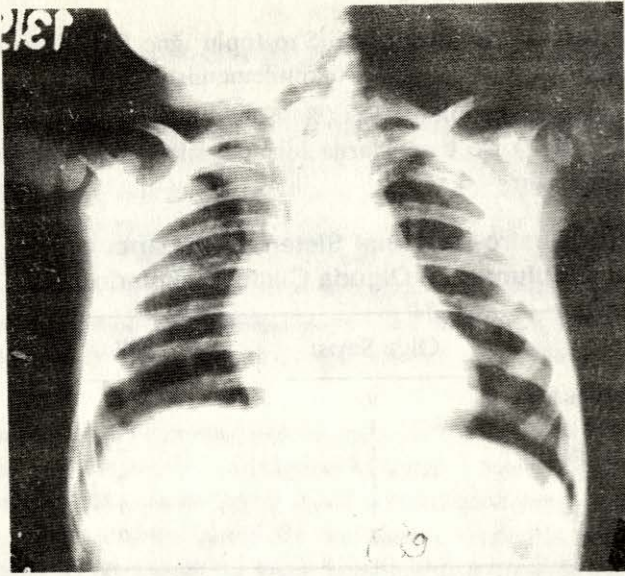
	Olgu Sayısı	%
Madeni Para-Jeton	9	64
Conta	1	7
Metal parçası	1	7
Küpe	1	7
Toplu iğne	1	7
Kemik	1	7

Yuttuğu madeni cisim özofagusta takılan iki olgumuzun akciğer grafileri Resim 1 ve 2'de görülmektedir.

Olgularımızın tamamı şifa ile taburcu edilmiş, komplikasyon görülmemiştir.



Resim: 1
Özofagusta takılmış madeni cisim



Resim: 2
Özofagusta madeni conta

TARTIŞMA

Olgularımızın % 79'unun 1 yaşından büyük oluşu GİS yabancı cisimlerinin süt çocukluğundan çok oyun çocukluğunda sık olduğunu göstermektedir. Çıkan cisimlerin % 93'ü ağıza sokulmaması gereken madeni para ve diğer madeni cisimlerdir. Ancak birinde yemek yerken kemik parçası kaza ile özofagusa takılmıştır. Olguların % 93'ünde eğitimsizlik veya anne babanın ilgisizliği söz konusu olabilir. Bu olguların % 86'sının sosyo-ekonomik düzeyi çok düşük ailelerden gelmesi bu kanıyı desteklemektedir. Çocukluk çağıında yabancı cisim yutulmasına çok sık rastlanmasına ve çoğunluğunun komplikasyonsuz, kendiliğinden gaita ile çıktığı bildirilmesine rağmen 14 olgunun 13'ünde yabancı cismin özofagusta takılması nedeniyle müdahale gerekmiştir. Özofagusu geçen toplu iğne gibi tehlikeli bir cisim ise müdahale gerektirmeden spontan olarak gaita ile çıkmıştır. Bot-hroyd ve arkadaşları da yabancı cisim yutma olgularını incelemiş, yabancı cisim aspirasyonu şüphesi olanlar ve özofagusa takılması muhtemel olanlar dışında radyolojik incelemenin gereksiz olduğunu öne sürmüşlerdir. Bu da göstermektedir ki yutulan yabancı cisim özofagus darlıklarında takılacak kadar büyükse klinik bulgu vermekte ve müdahale gerektirmektedir. Daha küçük olup da özofagusu geçebilen yabancı cisimler ise yakınmaya yol açmadığı için muhtemelen hastanelere getirilmemekte hatta bazıları aile tarafından bile farkedilmemektedir.

Önlem olarak küçük cisimler çocuklardan uzak tutulmalı, küçük parçaları olan oyuncaklar, düğme kutuları, boncuk ve bozuk para gibi cisimler çocuklara verilmemeli, bunların potansiyel tehlikeleri için aileler uyarılmalıdır.

KAYNAKLAR

1. BEHRMAN, R.E., VAUGHAN, V.C.: Nelson Textbook of Pediatrics, Thirteenth Edition, W.B. Saunders. Comp. Philadelphia, London, Toronto, 1987, pp. 776-778.
2. JOHNSON, C.M.: Disposable Plastic Diapers. A Foreign Body Hazard. Oto Laryngol Head Neck Surg. 94: 235-236, 1986.
3. BOOTHROYD, A. E., CARTY, H. M., ROBSON, W. J.: Hunt The Thimble: A Study of the Radiology of Ingested Foreign Bodies. Arch. Emerg. Med., 4: 33-38, 1987.

Prof. Dr. İbrahim ILDIRIM
Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk Sağ. ve Hast. Anabilim Dalı
BURSA